

Expertisecentrum Onderwijs & ICT Suriname

UTSN Twinning Project 2008/1/E/K/005

Verslag conferenties

Bijlage A bij het Rapport Haalbaarheidsstudie

Wim de Boer (SLO), Pieter van der Hijden (Sofos Consultancy), Ton Wolf (IOL)

Enschede, april 2009

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
2 Data en opkomst.....	4
3 Werkconferenties	5
3.1 Doelgroep.....	5
3.2 Doel	5
3.3 Agenda	5
3.3.1 Inloop	5
3.3.2 Leren met ICT - een overzicht	6
3.3.3 Kennismaken met Moodle: een Elektronische Leer Omgeving	6
3.3.4 Aan de slag: bedenk uw eigen onderwijsverbetering m.b.v. ICT.....	9
3.3.5 ECOIS Management game	11
3.3.6 ECOIS.....	14
3.3.7 Lunch en evaluatie	15
4 Policy meeting.....	16
4.1 Doelgroep.....	16
4.2 Doel	16
4.3 Agenda	16
4.3.1 Inloop	16
4.3.2 Opening en introductie	16
4.3.3 Terugblik werkconferenties	16
4.3.4 Management game.....	17
4.3.5 ECOIS.....	18
4.3.6 Afsluiting	19
5 Bijlagen.....	20
5.1 Resultaten "Onderwijsverbetering m.b.v. ICT"	20
5.2 Resultaten schriftelijke evaluatie door de deelnemers	25

1 Inleiding

De projectgroep ECOIS heeft in het kader van haar haalbaarheidsstudie naar een Surinaams Expertisecentrum voor Onderwijs & ICT in februari 2009 in Suriname een drietal lokale werkconferenties en een centrale "policy meeting" georganiseerd. Deze waren bedoeld om leerkrachten en leidinggevenden van onderwijsinstellingen mét en zonder ICT-ervaring kennis te laten maken met een aantal mogelijkheden en hun opvattingen te weten te komen over ondersteuning vanuit een expertisecentrum. De conferenties zouden voldoende input moeten leveren voor het completeren van onze haalbaarheidstudie.

Dit rapport doet verslag van deze conferenties.

2 Data en opkomst

Patricia Tjeeuw A Jin (IOL) werkte mee aan de organisatie van de conferenties en trad op als dagvoorzitter. De volgende conferenties hebben plaatsgevonden:

- Vrijdag 13 februari 2009, Werkconferentie Albina, in samenwerking met Bureau Onderwijs Binnenland (Bert Eersteling, Mw. Masangi), locatie Nucleus Centre.
- Maandag 16 februari 2009, Werkconferentie Nieuw Nickerie, in samenwerking met de Bueno Bibaz-school (Kenneth Donk), locatie Bueno Bibaz-school en Hotel Concorde.
- Woensdag 18 februari 2009, Werkconferentie Paramaribo, in samenwerking met IOL (Archie Marshall), locatie IOL.
- Donderdag 19 februari 2009, Policy Meeting in Paramaribo, in samenwerking met IOL (Archie Marshall), locatie IOL.

Onderstaande tabel geeft de aantallen aanwezigen aan. De opkomst voor de policy meeting viel lager uit dan verwacht. De reden was dat tegelijkertijd een bijeenkomst over het wetsvoorstel basis-onderwijs plaats vond die deels voor dezelfde doelgroep bestemd was. Om een indicatie te geven van de mate waarin computergebruik is ingeburgerd, hebben we ook het aantal aanwezigen met een e-mailadres vermeld (absoluut en als percentage).

Bijeenkomst	Datum	Aantal aanwezigen	Idem met e-mailadres
Werkconferentie Albina	13 feb. 09	24	8 = 33%
Werkconferentie Nieuw Nickerie	16 feb. 09	23	16 = 70%
Werkconferentie Paramaribo	18 feb. 09	27	20 = 74 %
Policy meeting Paramaribo	19 feb. 09	14	12 = 86%

3 Werkconferenties

3.1 Doelgroep

De doelgroep van de werkconferenties bestond uit leerkrachten en schoolhoofden/directeuren uit GLO, VOJ, VOS en tertiair onderwijs. Ook andere geïnteresseerden waren welkom. We streefden naar een gelijk aandeel deelnemers van scholen die al met ICT aan het werk waren en scholen die dat nog niet deden.

3.2 Doel

We wilden een introductie bieden over de mogelijkheden van Onderwijs en ICT (praktisch, visueel) en vervolgens de deelnemers vragen om een assessment van de huidige situatie, een visie op de gewenste toekomst, ideeën voor de stappen in die richting en de ondersteuning die daarbij nodig zou zijn.

3.3 Agenda

- 8.00 - 9.00 u. Inloop
- 9.00 - 9.45 u. - Leren met ICT - een overzicht
- 9.45 - 10.30 u. - Kennismaken met Moodle: een Elektronische Leer Omgeving
- 10.30 - 10.45 u. - Pauze
- 10.45 - 11.30 u. - Aan de slag: bedenk uw eigen onderwijsverbetering m.b.v. ICT
- 11.30 - 12.30 u. - ECOIS Management game
- 12.30 - 13.00 u. - ECOIS
- 13.00 - 14.00 u. - Lunch en evaluatie

Om logistieke redenen startten we in Nieuw Nickerie met de Moodle-kennismaking (in het computerlokaal van de Bueno Bibaz-school) om daarna de rest van het programma elders aan te bieden (in Hotel Concorde).

3.3.1 Inloop

Bij binnenkomst vertoonden we via de projector een reeks van foto's, cartoons, enz. over onderwijs & ICT. We hadden verder een leestafel ingericht met publicaties over onderwijs & ICT en twee One-Laptop-Per-Child (OLPC) laptops.

Figuur: Leestafel met twee One-Laptop-Per-Child computers

3.3.2 Leren met ICT - een overzicht

Tijdens deze presentatie kregen de deelnemers allereerst een aantal verschillende vormen van ICT-gebruik in het onderwijs voorgeschoteld: simulaties, webquests, games, virtuele werelden, portfolio's en digitale schoolborden. Daarna kwamen de didactische bijdragen van deze voorbeelden aan bod. Niet iedere toepassing zal automatisch tot verbeteringen leiden. Vaak is er teveel aandacht voor de ICT-infrastructuur en te weinig voor de deskundigheid van de docenten. Een bruikbaar model om dit in kaart te brengen is het Vier-in-Balans model (Vier in Balans Monitor; stand van zaken over ICT in het onderwijs; Kennisnet, Zoetermeer, 2008). Dit gaat uit van vier dimensies (visie en leiderschap, deskundigheid, digitaal leermateriaal en ICT-infrastructuur) die met elkaar in balans moeten zijn.

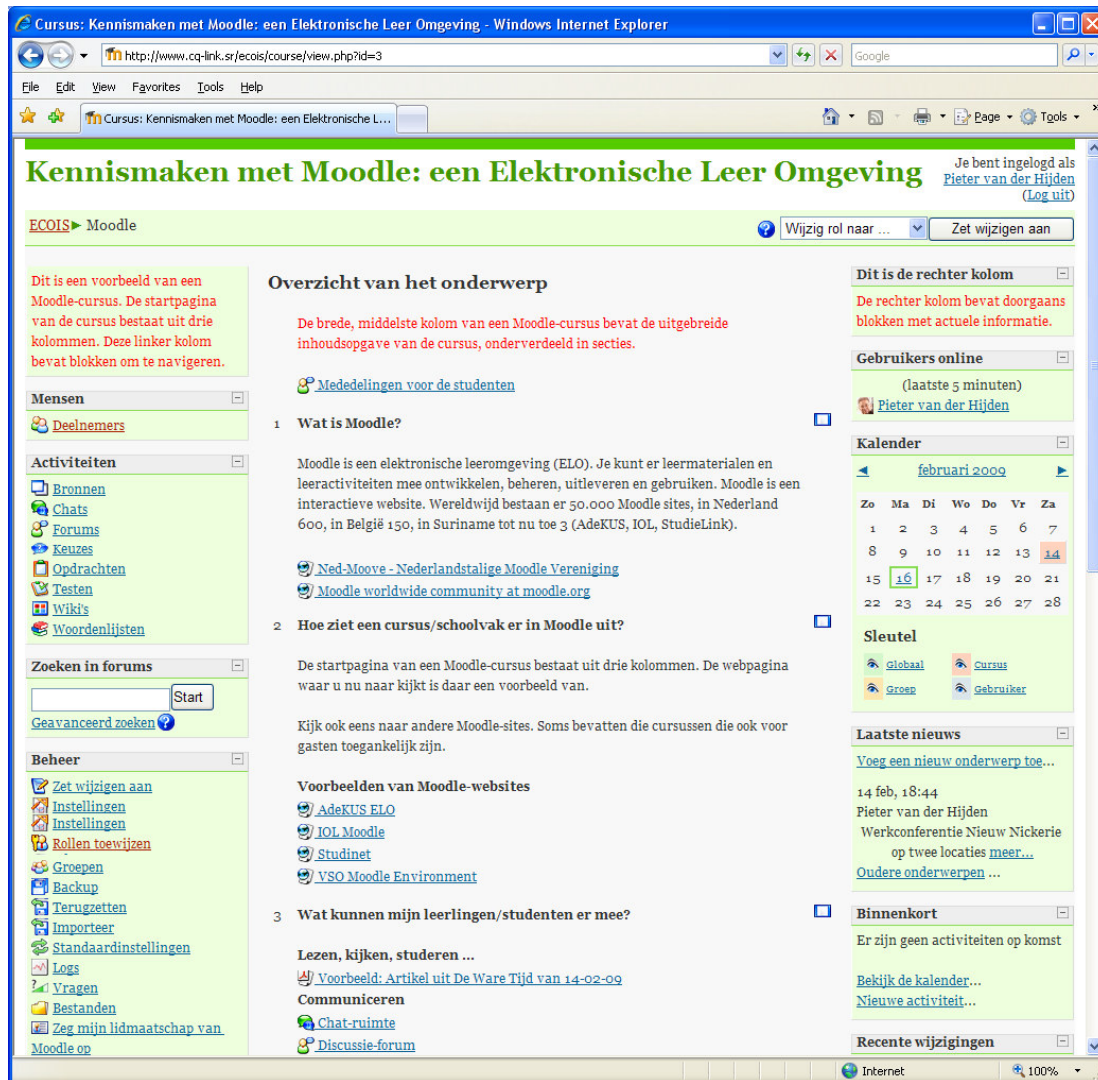
3.3.3 Kennismaken met Moodle: een Elektronische Leer Omgeving

We wilden de deelnemers aan den lijve laten ervaren hoe een Virtuele Leeromgeving, i.c. het gratis open source systeem Moodle, werkt. Hoe dat verliep, staat in een Verslag gepubliceerd op de website van de Nederlandstalige Moodle Vereniging (Ned-Moove) dat we hier overnemen.

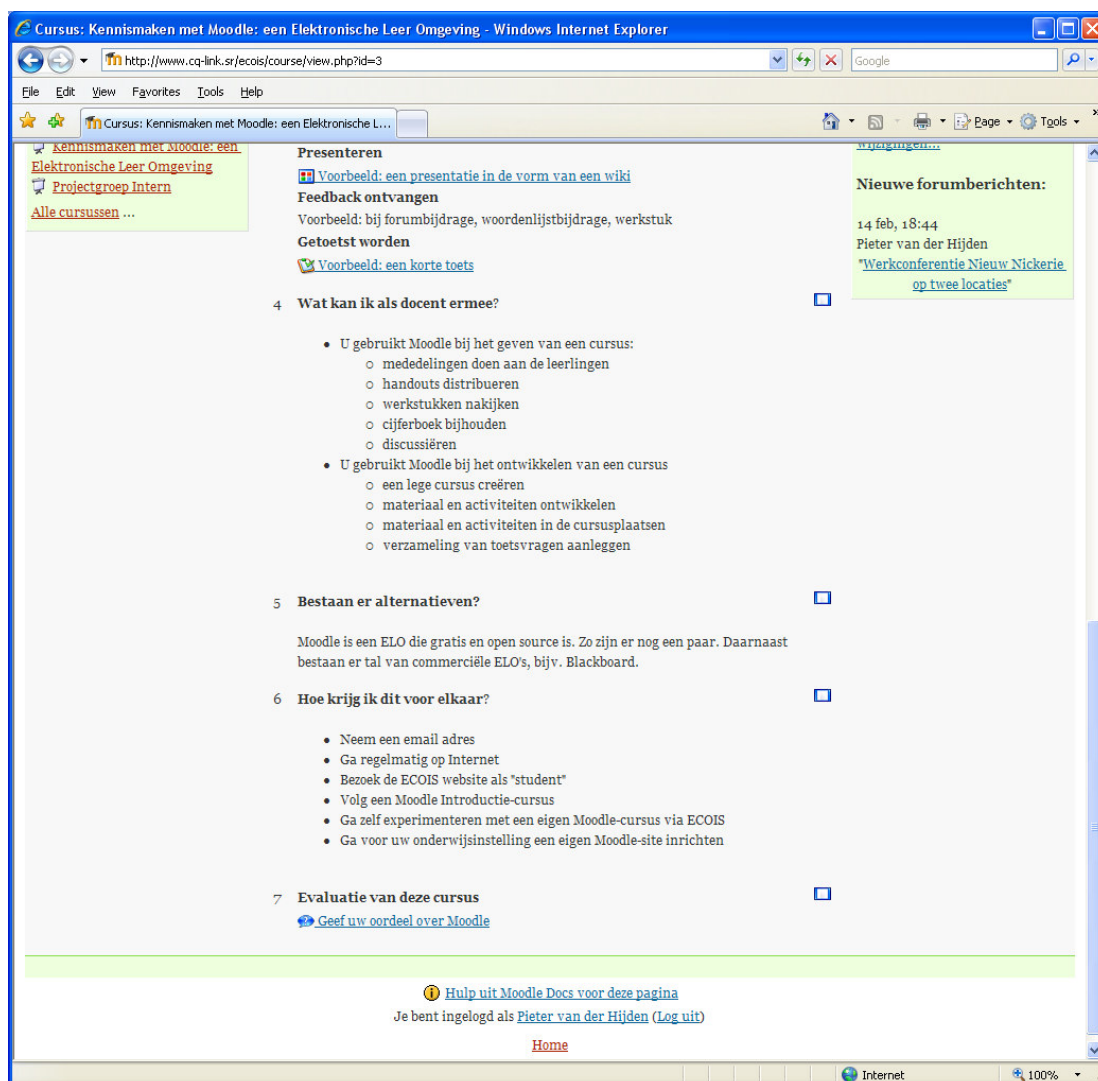
ECOIS werkconferenties met Moodle-demonstratie

In februari organiseerde ECOIS i.o. een drietal werkconferenties voor het Surinaamse onderwijs. Een vast onderdeel daarbij was een presentatie van Moodle. ECOIS staat voor Expertisecentrum Onderwijs & ICT in Suriname. Het is nog in oprichting. De Nederlandse Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) en het Surinaamse Instituut voor Lerarenopleidingen (IOL) is daar met hulp van Sofos Consultancy mee bezig. Om de actuele situatie te peilen en meteen voorlichting te geven heeft dit trio in februari

vier werkconferenties over Onderwijs & ICT georganiseerd. De eerste drie waren speciaal voor mensen uit het onderwijs bedoeld, de vierde meer voor beleidsmakers. Tijdens de eerste drie werd een presentatie van Moodle gehouden.

Figuur: Eerste deel van de Moodle voorbeeldcursus die gedemonstreerd werd.

Figuur: Tweede deel van de Moodle voorbeeldcursus die gedemonstreerd werd.

Op vrijdag 13 februari 2009 werd in **Albina** (aan de Oostgrens, nabij Frans Guyana) de aftrap gegeven. Het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling (MINOV) heeft daar een gloednieuw Nucleus Centre opgezet. Dat is een gebouw waar allerlei faciliteiten ten behoeve van het onderwijs zijn ondergebracht, onder andere een computerlokaal. Helaas had men nog geen Internet en ook geen lokaal netwerk. De Moodle presentatie bleef daardoor beperkt een verhaal met screenshots. Wel konden we de deelnemers Food Force laten spelen en op die manier met educatieve games laten kennismaken.

Op maandag 16 februari 2009 waren we in het verre westen, in **Nieuw Nickerie**, aan de grens met (voormalig Brits) Guyana. Hier konden we in het computerlokaal van de Bueno Bibaz-school terecht. Daar stonden een 20-tal PC's, haast evenzoveel verschillende types en Windows-versies. Doordat de overheid geen middelen heeft om dergelijke voorzieningen te financieren, zijn de scholen van giften afhankelijk. Een bonte verzameling computers is daarvan het gevolg. Een andere handicap was de Internet-snelheid. De bandbreedte is vergeleken met Nederland en Vlaanderen erg laag en de prijs erg hoog. Door van te voren alle PC's op te starten, konden we voor iedere deelnemer de startpagina van de nieuwe ECOIS-site (binnenkort www.ecois.sr) op het scherm zetten. Daar kon men dan wat doorheen scrollen en heel voorzichtig konden enkelen al ergens op klikken en zien wat de gevol-

gen waren. Niettemin, was het publiek enthousiast over Moodle. Hetzelfde gold voor televisiezender RTV, die de hele dag aanwezig bleef en 's avonds een item van 5 minuten aan de conferentie besteedde.

Figuur: Het computerlokaal in Nieuw Nickerie

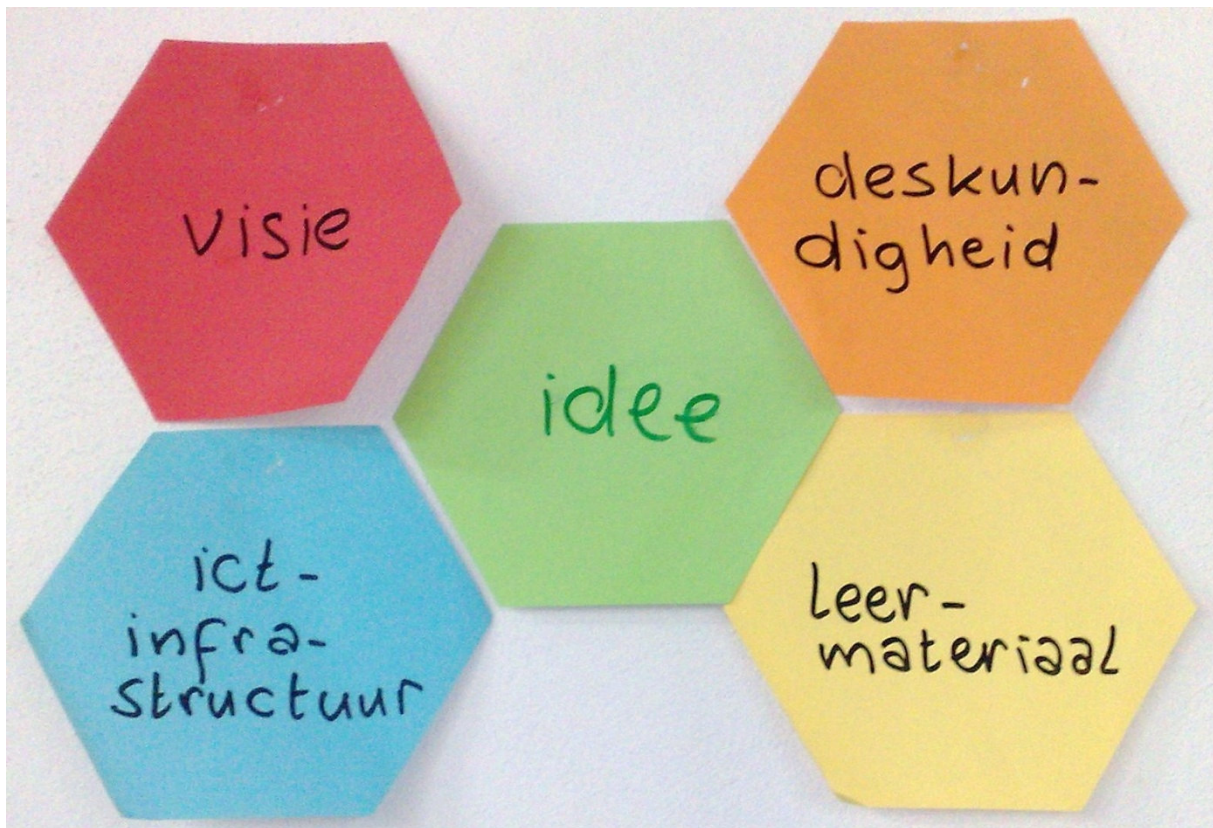
Op woensdag 19 februari 2009 was de hoofdstad **Paramaribo** aan de beurt. We konden daar gebruik maken van het nieuwe computerlokaal van het Instituut voor de Opleiding van Leraren. Dit keer ook een 20-tal PC's, nu allemaal van hetzelfde type en deskundige beheerders bij de hand. Alleen zat ook hier de Internetsnelheid tegen. Vooral als je met 20 gebruikers tegelijkertijd wat nieuwe pagina's gaat opvragen was het geen doen. Gelukkig hoeft dat niet de normale situatie van Moodle-gebruik te zijn.

Alles bij elkaar genomen hebben een 60-tal leerkrachten en leidinggevenden in Suriname met Moodle kunnen kennismaken. Over het algemeen waren de reacties positief en is er vooral behoefte aan meer informatie en training. Daar kan ECOIS een mooie oplossing voor bedenken.

3.3.4 Aan de slag: bedenk uw eigen onderwijsverbetering m.b.v. ICT

Via activerende werkvormen gingen de deelnemers aan de slag met wat men die ochtend gehoord had. Wat zou dat in hun eigen situatie kunnen betekenen?

We vroegen de deelnemers om in groepjes ideeën te ontwikkelen. Gedurende het laatste kwartier rapporteerden ze die plenair (ultrakort) en bepaalden ze de positie van hun idee ten opzichte van de vier dimensies van het Vier-in-Balans model.

Figuur: het vier-in-balans model

Dit leverde in Albina 5, in Nieuw Nickerie 6 en in Paramaribo 7 interessante ideeën op. In Albina ging het vooral om het gezamenlijk ontwikkelen van leermateriaal, het binnenhalen van de wereld via Internet en het samenwerken/communiceren met kinderen elders (bijv. in Nederland). In Nieuw Nickerie lag de nadruk juist op het ondersteunen van concrete schoolvakken. In Paramaribo kwamen ook enkele ideeën voor VOJ en verder ter tafel én het gebruik van het digitale schoolbord. In de Bijlage "Resultaten Onderwijsverbetering m.b.v. ICT" staan alle ideeën met hun uitwerking naar de vier dimensies vermeld. Het ECOIS kan met dit alles zijn voordeel opdoen.

Figuur: plenaire sessie tijdens de werkconferentie in Paramaribo

3.3.5 ECOIS Management game

Via een kort maar krachtig game gaven de deelnemers op basis van een vrij algemene case een assessment van de huidige situatie, een visie op de gewenste toekomst en de stappen daarheen.

Case

U bent als docent aardrijkskunde werkzaam op een middelgrote VOJ in Parakondre. Uw school wil werk maken van Onderwijs & ICT. U wil het onderwijs voor uw leerlingen aantrekkelijker maken om zo het aantal drop-outs te verkleinen. Ook wilt u uw leerlingen zelfstandiger leren werken/leren en de school en het leren meer verbinden met de maatschappij. Uw directeur heeft u gevraagd om lid te worden van een werkgroep die hiervoor een implementatieplan gaat maken.

Achtergrond

Via een oud-leerling hebt u verleden jaar een webpagina over uw school op Internet gezet. Uw directeur is een enthousiast computergebruiker. Van de docenten heeft 10% privé een computer. De helft daarvan heeft een e-mailadres en zit regelmatig op het Internet. Op school staat in enkele klassen een enkele computer. Ook op de administratie en op de kamer van de directeur staat er een. Die laatste heeft zelfs Internet.

Een half jaar geleden is op 10 autominuten van uw school een Nucleus Center geopend. Het beschikt over een computerlokaal met 20 PC's. Er liggen plannen om die onderling te verbinden in een lokaal netwerk en om het geheel aan te sluiten op het Internet. Ook uw school zou van deze voorzieningen gebruik kunnen maken.

Aanpassing case

Bovenstaande omschrijving is gebruikt voor de werkconferentie in Albina. Nadien hebben wij de case als volgt ingekort.

Uw school wil werk maken van Onderwijs & ICT. U wil het onderwijs voor uw leerlingen aantrekkelijker maken om zo het aantal drop-outs te verkleinen. Ook wilt u uw leerlingen zelfstandiger leren werken/leren en de school en het leren meer verbinden met de maatschappij. Ook andere scholen en opleidingen willen dergelijke ontwikkelingen. Daarom nodigen wij u bij deze uit om zitting te nemen in een tijdelijke werkgroep die hiervoor een implementatieplan gaat maken. U probeert daarbij inzicht te krijgen in en rekening te houden met een scala aan stakeholders: ministerie, lerarenopleidingen, schoolmanagement, docenten, leerlingen, providers, ngo's.

Opdracht 1

Ga individueel brainstormen om tot een lijstje te komen van alle stakeholders die bij deze case betrokken zijn:

- stakeholders die belang hebben bij de voorgenomen veranderingen,
- stakeholders voor wie de voorgenomen veranderingen negatief kunnen uitpakken,
- stakeholders die de voorgenomen veranderingen zouden kunnen bespoedigen,
- stakeholders die de voorgenomen veranderingen zouden kunnen vertragen.

Schrijf de stakeholders die u kunt bedenken op dit vel papier. Schrijf nog niets op de gele sticker.

Opdracht 2

In uw werkgroep gaat uw subgroep speciaal op de belangen en mogelijkheden van één van de stakeholders letten. Ga samen met uw subgroep na hoe de huidige situatie van de betreffende stakeholder is en schrijf die met een viltstift en in enkele steekwoorden op de rode sticker.

Ga vervolgens na hoe de gewenste situatie vanuit het perspectief van de stakeholder is. Schrijf die met een viltstift en in enkele steekwoorden op de groene sticker.

Opdracht 3

Nu u heeft beschreven wat vanuit het perspectief van uw stakeholder de huidige situatie en wat de gewenste situatie is, gaat u aangeven in welke stappen (4-5) u van huidig naar gewenst zou kunnen komen.

Schrijf de te doorlopen stappen / activiteiten op onderstaande stickers. Geef de stickers een volgnummer. De kleur/volgorde is niet van belang.

Uitkomst

De structuur van deze management game dwong de deelnemers om vanuit het perspectief van verschillende stakeholders naar het invoeren van onderwijs met ICT te kijken én om deze invoering als een gefaseerd proces te zien. Concreet leverde het drie globale implementatieplannen op. De navolgende foto's geven daar een indruk van. Ze vormden het vertrekpunt voor het volgende agenda-punt: de rol van ECOIS bij het uitvoeren van deze plannen.

[illegible]

Role	Initial State	Period-1	S1	Period-2	S2	Period-3	S3	Period-4	S4	Period-5	S5	Period-6	S6	Final State
STUDENTEN	Afhankelijk CYBER	PLAN ① MAKEN		1st PLAN ② totaal pro- ject		2nd Financien Donateurs		3rd uitvoering						1st Lokaal op school MET alle multimedia- socialen en Internet
Minov	vernieuwing komt nauwelijks of hoog op gaat - vaak geen follow up - Geen materiaal - vernieuwings- keuzes - Geen bijbehorende - Slechte resultaten	CURRICULUM		Vakgroep		Pi Lot Project								- Curriculum (ICT) op de basisschool - Getrainde leerkrachten - voldoende les- en leer- materiaal - DETERMINEREND
Docenten		Clanschap Computers ①		Rechtmatige Bijbehorende ②		Opname Comp & Ond & Resultaten ③		SALAS VERBETERING ④						- Meer computer onderwijs - Beter resultaat - Betrouwbare - Stimulerend - Betalbaar - Grote aanbod diensten
providers	- onbetrouwbaar - Niet stimulerend - Duur - Klein aanbod diensten	ONDERZOEK		INVESTEREN		BETTERE SERVICE + aanbod		MEER DIENSTEN & LAGERE KOSTEN (Scholen)						
NGO's	Verouderde (Kant) Curriculum.	Onderzoek		draagvlak		Participa- tie		Deskundig heid		Financie- ring		uitvoe- ring		Vernieuwd Curriculum.
media	- weinig eigen kinder- producties - weinig verspreiden v opnieuw v. jongere kijkers	Educatieve documenten		2) opbel quiz progr.		3) Scholen Quiz		4) debatten progr.						- programma - nog aangepast aan jongere kijkers.

#	Role	Initial State	Period-1	S1	Period-2	S2	Period-3	S3	Period-4	S4	Period-5	S5	Period-6	S6	Final State
1	minov	NADA !!	RUIJMER BUDGET ①		PLANNNEN MET ACTOREN ②		PILOT ③		EVALUATE + BIJ- STELLEN						• ONTWIKKELLEN + VERSTREKKEN v. LESMATERIAAL
2	docenten	±10 bld dat luffte en en ICT aw. → docenten	Docenten vld training meteen ingelid worden. (p.e. D.)		Docenten worden aan voo ingezet. (p.e.)		Docenten worden aan voo ingezet. (p.e.)		Evaluatie. Kwaliteit met docenten						- 20-30 bld te gebruik zijn. → docenten
3	ov. personeel	Handmatig en keuken voo kennis over PCs	Interne Cursussen aanbieden		Interne Cursussen aanbieden		Automatisering Modernisering		Evaluatie						ICT cursussen aanbieden Nieuw personeel moet over ICT kennis beschikken
4	leerlingen	- Niet aantrekkelijk - veel - moeilijk geschoven - passief.	Evaluatie Leerstof		De Oude nieuwe leerstof		De Integr. comp onderw. i.d. nieuwe leerb.		Evaluatie leerb. die het voo rezen						- Computeronderwijs - ruime visie (intern) - verbanden leggen - zelfwerkzaamheid
5	providers	Internet teag en Duur! - geen uitgever. (Verstrekkel/overzicht)	Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten		Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten		Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten		Evaluatie leerb. die het voo rezen						Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten
6	uitgevers	- geen uitgever. (Verstrekkel/overzicht)	Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten		Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten		Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten		Evaluatie leerb. die het voo rezen						Internet voo aanbiedende publ. publiek en docenten
7	ngo's	Onvoldoende hulpmiddelen	Visie v. Minov		Inventar- isatie		Inzame- ling		Distrib- utie						Ingespeeld yd behoefte i.s.m. het Minov.

13

3.3.6 ECOIS

We vroegen de deelnemers om van de resultaten van de managementgame af te leiden wat er nodig zou zijn om de eigen plannen te realiseren en wat de rol van ECOIS daarbij zou kunnen zijn. We geven hier de volledige uitkomsten (alleen redactioneel bewerkt).

Albina

- Bevorderen van samenwerking tussen diverse groeperingen
- Definiëren van een minimum-uitrusting voor elke school
- Ontwikkelen van cursussen ten behoeve van de trainers
- Uitgaan van Albina als centrale locatie
- Verzorgen van train de trainer cursussen
- Verzorgen van trainingen in het binnenland
- Verzorgen van trainingen over moderne technologie

Nieuw Nickerie

- Geven van training en begeleiding
- Iets betekenen bij het verwerven van middelen
- Leren van Educons
- Onderdeel uitmaken van FTeW/Elektrotechniek
- Organiseren van sessies waarin collega's van verschillende scholen met elkaar aan de slag gaan
- Pilots organiseren
- Promoten van onderwijs met ICT onder onderwijzers
- Samenwerken met afdeling radio en tv van ministerie
- Samenwerken met opleidingsinstituten
- Uitgaan van realistische verwachtingen
- Zich dienstverlenend opstellen, niet alles bepalend

Paramaribo

- Adviseren van MINOV
- Analyseren van de huidige situatie
- Bevorderen van onderlinge samenwerking in SR, niet alleen samenwerken met scholen in NL
- Coördineren op nationaal niveau
- Diensten verlenen ook aan leerkrachten die nog van niets weten
- Erbij betrekken van alle nucleuscentra
- Helpen bij de invoering van leerling-volgsystemen
- Ontwikkelen van een nationaal plan
- Opleidingen verzorgen
- Opzetten van een nieuw centrum

- Uitvoeren van veldonderzoek
- Vormen van een Surinaams Onderwijs Netwerk voor samenwerking tussen alle onderwijsniveaus
- Zorgen voor continuïteit

3.3.7 Lunch en evaluatie

De werkconferenties eindigden met een lunch. Tegelijkertijd verzochten wij de deelnemers om een korte schriftelijke enquête in te vullen. We hadden slechts drie vragen: 1) Wat ging goed? Wat kunt u aanbevelen aan naderen? 2) Wat kon beter? 3) Overige opmerkingen. De resultaten vindt u, enigszins redactioneel bekort, in de bijlage Evaluatie. Centrale conclusie: leerrijk, tijd te kort en behoefte aan nog veel meer, om te beginnen computerlokalen en een fatsoenlijke internetverbinding.

4 Policy meeting

4.1 Doelgroep

De doelgroep van de policy meeting bestond uit leerkrachten en directeurs van lerarenopleidingen, medewerkers van relevante NGOs, beleidsmakers van MINOV en PLOS. Ook andere geïnteresseerden waren welkom.

4.2 Doel

We wilden de doelgroep informeren over het werk van de projectgroep ECOIS, de uitkomsten van de werkconferenties toetsen en advies vragen over de follow-up.

4.3 Agenda

- 8.00 - 9.00 u. - Inloop
- 9.00 - 9.15 u. - Opening en introductie
- 9.15 - 10.00 u. - Terugblik werkconferenties
- 10.00 - 11.00 u. - Management game
- 11.00 - 11.30 u. - ECOIS
- 13.30 u. - Afsluiting

4.3.1 Inloop

Bij binnenkomst vertoonden we via de projector een reeks van foto's, cartoons, enz. over onderwijs & ICT. We hadden verder een leestafel ingericht met publicaties over onderwijs & ICT en twee One-Laptop-Per-Child laptops.

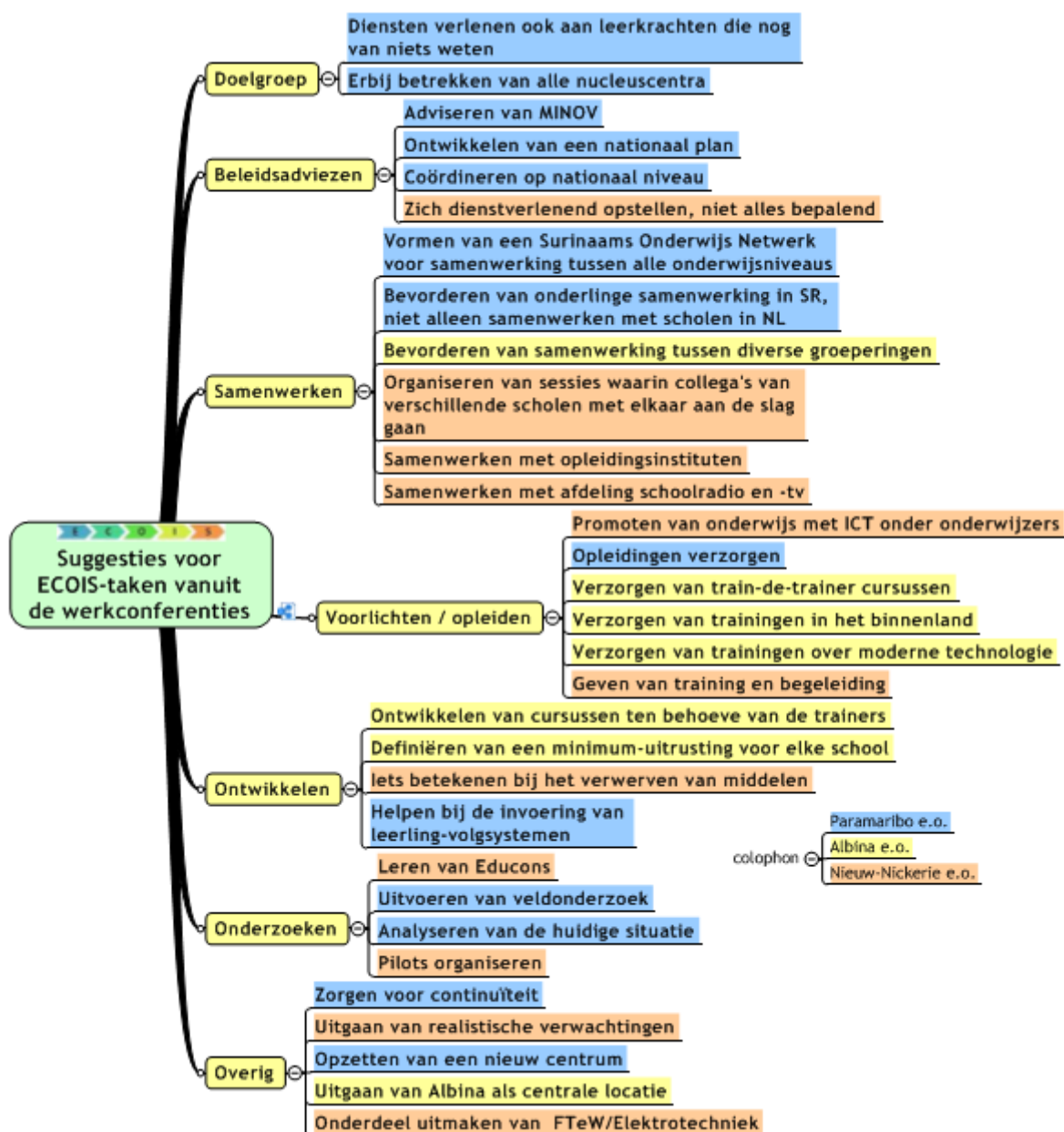
4.3.2 Opening en introductie

De deelnemers werden welkom geheten door de directeur IOL (Archie Marshall). Hij stelde ook de projectgroep ECOIS voor en gaf een korte inleiding op het project.

4.3.3 Terugblik werkconferenties

We presenteerden een korte terugblik op de drie werkconferenties. De deelnemers kregen enkele voorbeelden van didactische werkvormen met ICT te zien, een selectie van de bedachte onderwijsverbeteringen en een toelichting op het vier-in-balans model dat wij daarbij gehanteerd hebben.

Onderstaande figuur vat de suggesties voor ECOIS-taken van de drie werkconferenties samen. We hebben deze ingedeeld naar Beleidsadviezen, Samenwerken, Voorlichten/opleiden, Ontwikkelen en Onderzoeken.

Figuur: Suggesties voor ECOIS-taken vanuit de werkconferenties

4.3.4 Management game

De deelnemers aan de policy meeting hebben een aangepaste versie van het management game gespeeld dat eerder op de werkconferenties gebruikt was. Dit keer lagen de stakeholders al vast: ministerie, scholen, toeleveranciers en NGOs. De deelnemers die per tafel het perspectief van een andere stakeholder inbrachten gaven een beeld van de huidige situatie, de gewenste toekomstige situatie, het verandertraject daartussen én de bijdrage die ECOIS daarbij zou kunnen leveren. Onderstaande figuur illustreert het resultaat. In het volgende onderdeel gaan we nader op de ECOIS-taken in (de groene stippen in de figuur).

#	Role	Initial State	Period-1 S1	Period-2 S2	Period-3 S3	Period-4 S4	Period-5 S5	Period-6 S6	Final State
1	ministerie	1. Inventarisatie pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden	1. Inventarisatie van pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden	1. Inventarisatie van pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden	1. Inventarisatie van pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden	1. Inventarisatie van pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden	1. Inventarisatie van pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden	1. Inventarisatie van pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden	1. Inventarisatie van pc's in regio / schoolen 2. Voorraad kennis / vaardigheden
2	Scholen	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)	1. Beter ICT-ONDERWIJS (AD-HOC) 2. VISIE: WILLEN GEEN ICT-ONDERWIJS (ONDERWIJS)
3	toeleveranciers	1. Meer providers 2. Wel computers en software	1. Meer providers 2. Wel computers en software	1. Meer providers 2. Wel computers en software	1. Meer providers 2. Wel computers en software	1. Meer providers 2. Wel computers en software	1. Meer providers 2. Wel computers en software	1. Meer providers 2. Wel computers en software	1. Meer providers 2. Wel computers en software
4	ngo's	1. ICT nog niet gestructureerd	1. ICT nog niet gestructureerd	1. ICT nog niet gestructureerd	1. ICT nog niet gestructureerd	1. ICT nog niet gestructureerd	1. ICT nog niet gestructureerd	1. ICT nog niet gestructureerd	1. ICT nog niet gestructureerd

Figuur: resultaat management game policy meeting

4.3.5 ECOIS

We hebben samen met de deelnemers de taken voor ECOIS gerecapituleerd. Tot slot zijn nog een aantal andere behartenswaardige zaken ter tafel gekomen.

Richting MINOV

- Bevorderen van capacity exchange
- Versterken van de organisatie
- Evalueren van der resultaten (na drie jaar)

Richting scholen

- Verschaffen van informatie
- Trainen, scholen en bewust maken van ICT
- Organiseren van de middelen voor het aanschaffen van computers en benodigdheden
- Bevorderen dat er meer en gestructureerd ICT ondersteund onderwijs komt

Richting toeleveranciers

- Organiseren van goedkope pakketprijzen voor scholen (clusters)
- Begeleiden van het gebruik van software pakketten

Richting NGOs

- Uitvoeren van een SWOT analyse op alle niveaus
- Werken aan het invoeren van een concept voor ICT-onderwijs dat vanaf één punt gecoördineerd wordt

Tot slot

- Zorgen voor continuïteit
- Zorgen voor zichtbaarheid (lieft op de campus)
- Afstemmen met Progress (steunpunt professionele ontwikkeling van Minov en VVOB)

- Afstemmen met project institutionele versterking AdeKUS (=VLIR-1)
- Afstemmen met PLOS vanwege herstructureren NGOs op gebied van onderwijs
- Kiezen voor de train-de-trainer benadering
- Kiezen voor overheidstichting i.p.v. NGO

4.3.6 Afsluiting

Tot slot bedankte de directeur IOL (Archie Marshall) de deelnemers voor hun bijdragen.

5 Bijlagen

5.1 Resultaten "Onderwijsverbetering m.b.v. ICT"

Onderstaande tabel geeft de resultaten van de drie werkconferenties voor het onderdeel "Aan de slag: bedenk uw eigen onderwijsverbetering m.b.v. ICT".

Bron	Groen: naam	Rood: visie	Oranje: deskundigheid	Geel: leermaterialen	Blauw: ICT-infrastructuur
Albina-1	Aantrekkelijke rekenles, bijv. Over economische crisis	Recente info over wereldcrisis	• Computervaardigheid • Lesmateriaal weten op te zoeken	Netwerken met andere onderwijsinstellingen	• Telefoon-aansluiting • Computer • internet-abonnement
Albina-2	Clusterrepetitie opstellen van actuele zaken, samen met scholen in de regio	Meegaan met de ontwikkelingen in de wereld	• Kennis en vaardigheid van computer • lessen kunnen opbouwen • opzoeken van informatie via internet	• Sneller en interessanter door je stof heen • Geen grote tassen • Geen weggooien van boeken en schriften	• Elektriciteit • Computers • Internet • Uitgebreide informatie • Manier van lesindeling • Ideeën
Albina-3	Flexibeler onderwijs: • Tijd winnend: men hoeft niet te schrijven • Kindvriendelijk: het spreekt kinderen aan en trekt ze ook aan • Motiverend samenwerken, voorbeeld communicatie met buitenwereld Voorbeeld: een game ontwerpen bij het thema voeding en verzenden naar alle scholen	• Aantrekkelijk • Het motiveert de leerlingen om mee te gaan participeren	• Kennis en vaardigheden met de computer • Als leerkracht moet je zelf eerst goed weten om te gaan met de computer	• Weinig boeken meer, maar meer informatie en de kinderen zijn creatief bezig Voorbeeld: het maken van een vier kleurenmaaltijd	• Computerlokaal met genoeg computers voor de leerlingen
Albina-4	MJRHJM • Beeldmateriaal • Zelfstandig	• Introductie van ICT • Ontwikkelen van de leer-	• Trainingen volgen door leerkracht, o.a. Excel	• Uniforme leer-methode, leerstof in een bepaald vak	• Lokaal – ruimte • Computer +

Bron	Groen: naam	Rood: visie	Oranje: deskundigheid	Geel: leermaterialen	Blauw: ICT-infrastructuur
	werken aan de opdrachten, toetsingen, werkstukken - Elektronische bibliotheek - Bevorderen van het lezen - Educatief – communiceren met kinderen uit een ander land (samsam website) - Uitwisselingsprogramma scholen, leerkrachten	stof voor de leerlingen - Leerstof aantrekkelijk maken voor de leerlingen - Toetsingen van de leerstof		- Aantrekkelijk maken voor de leerlingen - Geen gebrek aan materiaal	internet - Computerkennis bij de trainers - Trainers bedienen verschillende scholen en trainen de leerkrachten
Albina-5	Hasa Pro Voordelen: - Scriptie mogelijk: via internet kun je informatie halen - Communiceren met andere scholen, ook internationaal - Kinderen kunnen naast het leren ook ontspannen met bijv. Game spelen - Je kunt tijd winnen bij het lesgeven - Goede en snelle communicatie tussen leerkracht en leerling	Kwaliteitsverbetering van het onderwijs	- Je moet weten om te gaan met een computer - De verschillende websites kennen - Kort gezegd: weet hebben van computers	Geen gebrek aan materiaal, alles ligt nu voor de hand	De kinderen hoeven niet meer naar verschillende instanties voor informatie, maar gewoon via het internet naar alle informatie
Nieuw Nickerie-1	Aardrijkskunde-les - Bijv. Klas 5 - Oproepen Caricom-land, je ziet de vlag, hoort het volkslied, je ziet daarna alle gegevens over	- Bevordert individueel onderwijs - Er is meer interactie tussen leerkracht en leerling	Getreinde leerkrachten (omscholing) en leraren vanaf de opleiding trainen	- Memoryspel bijv. Reizen via het bord - Multimedia toepassing	- Pc's - Internetverbinding - Printer - Lokaal - Meubilair - Beamer

Bron	Groen: naam	Rood: visie	Oranje: deskundigheid	Geel: leermaterialen	Blauw: ICT-infrastructuur
	dat land De leerlingen kunnen de leerstof uitprinten				- Schermbord - Kader
Nieuw Nickerie-2	- Voordeel: ICT helpt begrip-pen visueel maken - Voorbeeld bij een aardrijks-kundeles: glet-chers en woestijnen	- Modern, aantrekkelijk - Verruimt het denkver-mogen en ver-hoogt de prestatie - Duurzaam leerproces	- Training van personeel - Training pc + internet ge-bruik	- Encarta softwa-re - ADSL + Wifi - Dvd - Topografie test	- Computer en netwerk - Digibord - Beamer - Multimedia lokaal
Nieuw Nickerie-3	- Rekenen GLO - Individueel - Op eigen tem-po - Goed voor de moeilijk leren-de	Zelfwerk-zaamheid en sneller aan de slag	- Trainingen: kennis, vaar-digheid - Bijscholing	- Computers - Programma's, software - deskundigheid	- mediatheek - computers
Nieuw Nickerie-4	vak: rekenen: audiovisueel met feedback	- meegaan met de hui-dige moder-ne technolo-gie - het onder-wijs aantrek-kelijker ma-ken	- regelmatig training - updaten van software - investeren	- software - internet - memory sticks	- lokaal - computers (20) - getrainde perso-neelsleden - internet - airco - beamer
Nieuw Nickerie-5	- vak: Engels - uniformiteit in uitspraak - er kan veel meer in korte tijd	betere en snellere aan-sluiting tot de steeds sneller ver-anderende wereld	gekwalifi-ceerd perso-neel nodig voor bedie-ning, kennis-overdracht en onder-houd	bestaande software	- aanschaf computer met multi-media facili-teiten - beheer en onderhoud - vermijden van mono-polievorming - bestaande software
Nieuw Nickerie-6	de leerlingen van de boven-bouw zouden bijv. via het in-ternet informa-	interessanter, sneller en doelgericht onderwijs bieden met	training leerkracht	bestaande informatie in-ternet	- computer lokaal - internet aansluiting

Bron	Groen: naam	Rood: visie	Oranje: deskundigheid	Geel: leermaterialen	Blauw: ICT-infrastructuur
	ties kunnen krijgen over een bepaalde vogelsoort in het bigipangebied	als gevolg een betere leerprestatie			
Paramari-bo-1	• visualiseren simulatie • afstanden overbruggen • ondersteuning voor de leerkracht	• visie + integratie (ICT binnen andere vakken)	• vertrouwd zijn met computer / multimedia • elementaire multimedia • kunnen omgaan met software programma's	• wiki • berekeningsmogelijkheden • bouwprogramma's • animatie/illustratie • montage	• beamer, white screen • pc met goede videokaart • internet • elektra
Paramari-bo-2	• digitaal bordgebruik in het basisonderwijs, bijv. rekenen klas 2	• aantrekkelijk, flexibeler onderwijs • welvaart, ontwikkeling	• programma in elkaar zetten (speler onderwijs)	• software, programma's	• verbetering van het internetverkeer
Paramari-bo-3	• aardrijkskunde 4^e leerjaar • groepen • rivieren • zoeken op internet naar info	• aantrekkelijker onderwijs • gemotiveerder	• leerlingen hun kennis laten toetsen	• software programma • kaarten, plaatsmarkering en no. met specifieke opdrachten	• computers • computerlokaal • per 3 leerlingen • programma's
Paramari-bo-4	• mulo klas 3-4, vak nederlands • boekaanalyse • boek bereikbaar maken voor de leerlingen	• nieuwe werkvorm • flexibeler onderwijs • betere leerresultaten	• training van e-skills (leerlingen en leerkrachten)	• elo (moodle) • links → bronnen op internet	• pc's (25) • internet verbinding (razendsnel) • lokaal (1) • netwerkbeabeling
Paramari-bo-5	• R-t ondersteuning • Verrijkingsmateriaal • Verdieping	• Aantrekkelijker onderwijs • Actueler onderwijs • Motivatie • Verbreding van het onderwijsvlak	• Training van minimaal ¼ van personeel	• Cd-rom (interactief) • Beamer	• ICT ruimte met degelijke computers • Internet
Paramari-	• 4^e klas, rekenen, tafels,	• Aantrekkelijk	• Getrainde	• Educatieve	• Elektriciteit

Bron	Groen: naam	Rood: visie	Oranje: deskundigheid	Geel: leermaterialen	Blauw: ICT-infrastructuur
bo-6	vermenigvuldigen • Rekenprogramma: visueel, zelfstandig • Zelfoefening bijv. d.m.v. quiz	ker • Nieuwe werkvormen • Betere leerresultaten • Zelfstandig leren • Zelfreflectie • Zelfvertrouwen	leerkrachten • Systeembeheerder	rekenprogramma's in combinatie/apart rekenpelletjes	• Computers • Meubilair • Internet aansluiting → snel systeem • Surfer • Headphones
Paramari-bo-7	• 12-16 jaar biologie • Via spelletjes verder leren • Voordeel: je moet jong beginnen	• Standaardiseren! • Bijv. alle eerste klassen hebben hetzelfde	• 1 persoon trainen (technisch) • En de rest een basistraining geven op het vakgebied	• Voorgemaakte programma's	• Lokalen (+- 40 computers) • Powerpoint presentatie

5.2 Resultaten schriftelijke evaluatie door de deelnemers

De deelnemers aan de drie lokale werkconferenties hebben aan het eind van hun bijeenkomst schriftelijk gereageerd op drie evaluatievragen. Hun reacties zijn hier onder weergegeven, enigszins redactioneel ingekort. Na de policy meeting ontbrak de tijd voor een dergelijke evaluatie.

Wat ging goed?	Wat kon beter?	Overige opmerkingen
ALBINA		
Leerrijk	Ook in Albina is internettoegang en meer werkplekken in nucleus centre	Graag verdere ict-training want we lopen achter
Heel goed; hoop op vervolg	Aantal werkplekken	Apartheid in de samenleving, bijv. Leerkrachten/leerlingen, ouders/kinderen.
Leerrijk; in toekomst graag meer	Zorgen dat er op de scholen voldoende computers komen	Proberen de kinderen zo veel mogelijk van de straat weg te halen, zo veel mogelijk idee hoeken en bezigheden
Leerrijk	Verbetering van de samenwerking tussen overheid en scholen	- De scholen moeten meer computers krijgen - De leerkrachten moeten getraind worden waardoor ze zelfstandig hun vak kunnen uitbreiden
Leerrijk, interessant, goede organisatie, we gaan de uitdaging aan	Ecois moet samenwerken met scholen, gemeenschap	Onze school heeft geen computers; we hebben een computer met internet nodig om samen te kunnen werken met ECOIS en andere computer centers.
ICT is onmisbaar voor de ontwikkeling van de mens (onderwijs, communicatie, enz.)	Een ander systeem van het geven van opdrachten binnen een bepaalde periode	Scholen maken te weinig gebruik van de beschikbare computercentres
Leerrijk	Men zou hier meer aandacht en tijd moeten besteden aan zulke trainingen	- Suggesties: dat er meer computerlessen hier worden verzorgd - Belangrijke informatie via de computer
Manier van uitleg, zeer productief; kennismaking met moodle interessant, opdrachten leerrijk	De school kreeg de uitnodiging pas een dag voor de conferentie	Meer van zulke trainingen en zo veel mogelijk leerkrachten erbij betrekken
Goed en leerrijk; eye opener om te zien wat de nieuwe technologische ontwikkelingen zijn op het gebied van ICT en onderwijs;	- Meer tijd - Uitnodiging op tijd opsturen	

Wat ging goed?	Wat kon beter?	Overige opmerkingen
goede participatie van een ieder		
Leerrijk	-	Vervolgtrainingen voor leerkrachten in stad, district en vooral het binnenland
Vruchtbaar, veel geleerd	Meer trainingen voor leerkrachten	Voortzetten van dergelijke trainingen
Positief	- Internetaansluiting - Meer praktisch bezig zijn	i.p.v. één dag een tweedaagse training
Leerrijk, ontspannen sfeer	-	- Vervolg training - Ook trainingen van leerkrachten binnenland - Niet te vergeten tenminste één computer per school voor vlotte communicatie
Leerrijk, goede presentatie, te weinig tijd	???	- Vaker werkconferenties houden - Men moet daadwerkelijk starten met dit project
Leerrijk, veel info, boeiend gebracht	Meer tijd	Door gezamenlijke inzet van alle diensten is er veel te bereiken; dat kan een grote ontwikkeling voor dit gebied betekenen
Leerrijk, goede uitleg, variatie.	Internet	Follow-up
ICT brengt de hele wereld dichtbij voor leerkracht en leerling	Laat een voorbeeld zien van het digitale schoolbord (zelf proberen ermee te werken)	De kleintjes in het onderwijs niet vergeten
Leerrijk, onderwijs & ICT is OK	Kom met meer aanschouwelijk materiaal	Ik heb niets gezien over kleintjes en ICT; zijn er voor hen ook mogelijkheden?
Prima en leerrijk	-	Meer van zulke trainingen vanuit NL voor Suriname en vooral de districten
Interessant	Volgende keer alle leerkrachten van alle scholen uitnodigen	Zorgbij toekomstige training voor internet aansluiting zodat er uitgebreide informatie kan worden verschaft
Leerrijk en positief	Met meerdere docenten per school kunnen meedoen aan zo een training	-
Alles ok	Trainingen voortaan ter	-

Wat ging goed?	Wat kon beter?	Overige opmerkingen
	plaatse; de leerkrachten erbij betrekken; de school ook een verdere training geven	
Interessant en leerrijk	Overige leerkrachten ook deze training geven; op gezette tijden trainingen vervolgen in de districten en ook in het binnenland	- De scholen van computers voorzien - De mogelijkheid voor de scholen om computeronderwijs te volgen en te hebben
NIEUW NICKERIE		
- Presentatie helder - Inhoud duidelijk - Voorziening best	Jammer van de trage internetverbinding; dat zou juist heel mooi geweest zijn voor degenen die niet bekend zijn met internet	Meerdere discussies om scholen te helpen met het opzetten van een Actiecentrum
Leerrijk, interessant, prima wijze van presenteren, leuk om opdrachten uit te voeren	Ik hoop dat minor dit project een warm hart toedraagt	Gaarne zouden wij een stencil met informatie van u hebben willen ontvangen
Leerrijk, interessant, gezellig	Dat de scholen eindelijk ICT onderwijs kunnen verzorgen	Dat er vaker zulke bijeenkomsten georganiseerd worden m.b.t. computeronderwijs
Leerrijk, interessant	Vaker zulke workshops	Alle schoolhoofden en directeuren horen deze workshops te volgen
Presentatie goed	Het filmpje afdraaien was niet goed	
Interessant, kickoff, bewustwording van de tijd waarin we leven en dat het onderwijs mee moet gaan met technologische verandering	Bij het praktische gedeelte langer en werken met moodle	Als we vooraf mensen konden uitkiezen die al thuis zijn op PC gebied, daar de termen en begrippen bij hen al bekend zijn.
Presentatie was bijzonder goed, zowel de intro over moodle als de management game; verlichtend	Een handout aan het einde van de conferentie zou heel prettig/welkom zijn; misschien in multimediovorm (CD)	Ik hoop dat het expertisecentrum daadwerkelijk zijn beslag krijgt en niet bij een studie blijft.
Leerrijk, informatief, ook wat anderen ervan vonden, presentatie goed, kritisch bij opdrachten goed	Uitgebreider hand-out zodat je als participant beter op kon voorbereiden	We kijken reikhalzend uit naar de realisatie van het gepresenteerde, want vaak komen consultant, schrijven een project, houden een werkconferentie (zogenaamde geld-opmaak-modus) en daarna hoor je en merk je

Wat ging goed?	Wat kon beter?	Overige opmerkingen
		niets
• Interessant, doch summier	• Méér diepgang en graag een vervolg	• Noodzaak hiervan gewenst om in het onderwijs in te passen
• Ik was nieuwsgierig en bezit dus nu een beetje kennis ervan	• De conferentie kon minstens drie dagen duren zodat het rustiger kon verlopen. Dan kon het beter begrepen worden.	• Vaker van zulke trainingen verzorgen. Hierdoor blijft de info warm. Beter promotie.
• Interessant, leerrijk	• Nog meer diepgang, wat uitgebreider	•
• Geweldig	• Het kon wel uitgebreider, is te summier	• Graag een follow-up
• Leerrijk, digibord is iets nieuws waarmee ik kennis gemaakt heb; de meeste onderwerpen waren bekend bij mij	• Het zou beter zijn als we vanmorgen op onze eigen pc's (op Mulo I) mochten of konden mee volgen; hand-outs van de PowerPoint slides	• Realisatie van integratie van ICT in het onderwijs
• Leerrijk, leerkrachten hebben dit soort trainingen echt nodig	• Het zou leuker geweest zijn als we vanmorgen in de computerzaal tijdens de uitleg ook op de computer konden werken	• Deze training moet gerealiseerd worden. We leven in een steeds veranderende wereld en ICT is niet meer weg te denken.
• Goed ingeslagen, leerrijk, bemoedigend; meer dan ooit mij de noodzaak doen inzien om de noodzakelijke veranderingen door ons onderwijs te helpen bewerkstelligen.	•	•
• Interessant, leerrijk, heel veel nieuwe dingen geleerd	• We hadden toch meer tijd nodig om wat verteld is, uit te proberen	• Meer van zulke trainingen à theorie en praktijk
• Goede conferentie, leerrijk	• Meer praktisch, bijvoorbeeld aan de hand van de computers	• In het computerlokaal ook praktisch bezig zijn. Helaas waren er computers die "traag" waren dus in het vervolg eerst "downloaden".
• Pakkend en relevant onderwerp; hoop op meer ict-gerichte conferenties	• Een betere internetfaciliteit voor de ochtendsessie in het computerlokaal	• Wat meer (agressievere) info over ICT in het algemeen en ICT studiemogelijkheden
• Interessant	• Alles moet op één locatie	• Meer tijd uittrekken en alles in details behandelen
• Presentatie duidelijk en in-	• -	• Ik spreek de hoop uit dat

Wat ging goed?	Wat kon beter?	Overige opmerkingen
teractief		jullie de verantwoordelijken duidelijk kunnen maken dat het project gerealiseerd wordt
PARAMARIBO		
• Leerrijk, veel eensgezindheid, tijd te kort	• De korte presentatie van Moodle	• -
• Leerrijk, de leerkrachten prikkelen om te gaan nadenken over ICT	• Internet connection in computerkamer om de ecois website te bekijken	• -
• Leerrijk, verdiepend	• Kort tijdsbestek	• Hopelijk komt er spoedig een vervolg, wordt er iets mee gedaan • Minov moet het onderwijs en ICT samen laten vloeien (spoedig!)
• Interessant	• Inloop duurde te lang; de rest is vlot verlopen en leerrijk geweest	• -
• Leerrijk, verrijkend	• Na de pauze vond ik het iets te snel gaan; volgende keer betere tijdsindeling (time management)	• -
• Op een luchtige wijze samen de pijnpunten binnen ons onderwijs blootleggen; goede sfeer; kortom voor mij geen verloren dag	• -	• -
• Heel erg informatief en leerrijk • Op sommige punten eye opener	• Jammer dat het werken met moodle niet helemaal tot zijn recht is gekomen • Te weinig tijd voor management game	• -
• Leuke en leerrijke dag • Ik hoop dat ik het geleerde kan meenemen en toepassen	• -	• -
• Veelal bekend met wat aangehaald en gepresenteerd is	• Internet verbinding	• Dat de ideeën worden meegenomen en doen toekomen aan de participanten
• Informatief • Goede analyses gemaakt over de werking voor ecois	• De internet connectie	• -

Wat ging goed?	Wat kon beter?	Overige opmerkingen
• Leerrijk • Kennis vergaard over ICT onderwijs, met name d.m.v. het programma moodle; dat heeft mijn aandacht getrokken • Ik zal de info doorgeven aan mijn personeelsleden en ook aan de leerlingen	• Af en toe waren de begeleiders niet te volgen (of niet te verstaan), vooral in het computerlokaal	• Ik wil graag dat het ICT- onderwijs snel wordt toegepast in Suriname
• Heel leerrijk, interessant	• -	• -
• Inspirerend • Zeer interessant	• Het verliep volgens schema heel vlot	• -
• Heel bijzondere dag • Leerrijk	• -	• Niet eenmalig, maar liefst een aantal keren zo een dag, zodat men ook over andere zaken info kan krijgen en verschaffen
• Leerrijk • Goed opgezet	• Tijdnood (jammer!!)	• Gaarne het veld op de hoogte houden van de vorderingen
• Voldeed aan de doelstelling • Als eerste aanzet is het goed	• Niet genoeg ruimte om zaken door te praten	•
• Zeer leuke en leerrijke dag • Bijzonder goed georganiseerd	• Het eerste gedeelte vond ik wel een monoloog; liever enkele vragen stellen waardoor interactie ontstaat	• Ik hoop dat onze bijdrage niet tevergeefs zal zijn geweest
• Energievol • Leerzaam • Opfrisser t.a.v. de computer • Jammer genoeg heb ik er geen thuis	• -	• -
• Interessant • Leerrijk	• Alles ging goed	• Ik wil graag verder getraind worden in ICT
• Leerrijk	• Hadden graag de resultaten van de ontmoetingen in Nickerie en Marowijne willen zien • Ik had een grotere belangstelling verwacht; dat viel tegen	• Komt er een rapport? • Krijgen wij dat toegezonden?
• Heel leerrijk	• -	• Neem alle suggesties serieus

Wat ging goed?	Wat kon beter?	Overige opmerkingen
• Andere leerkrachten van verschillende scholen ontmoet en heel leuke discussies gehad met elkaar • Eten was lekker • Service goed		• Maak er werk van om die te realiseren
• Leerrijke dag • Goed dat er nagedacht wordt over ICT op de Surinaamse scholen • Alles goed, sfeer goed, goede samenwerking in de groep • Alles was goed georganiseerd	• -	• -
• Heel goed; dit is het begin, nu graag de vervolgstappen	• -	• De opzet van de ochtend was heel goed
• Super, leerrijk, constructief • Was krachtig genoeg om duidelijk te maken dat we nog een lange weg te gaan hebben!! • Erkennen is de eerste stap!	• Wat ik absoluut niet goed vond was dat het zo snel was afgelopen; kon best wel iets meer zijn!!	• -